

محل مطبعه و اداره :

جغسال اوغلانده امنيت

صندوغی جوارنده

شنکول يقوشنده

۲۲ نومرو

مشرق و غرب

اظهار :

مسلكمزه موافق آثار

جدیده مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلمه یں آثار اعاده اولنماز

دینیه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، و سیاست و بهالخاصه احوال و مشوریه اسلامیه در بحث ایدر و هفته ده بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسیخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

قیرلمه دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	القی آیلانی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	»	۳۰۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

بشنجی جلد

۹ شوال پنجشنبه ۲۹ ایلول ۳۲۶

عدد : ۱۱۰

العبادة بالغدوالآصال. اين الذين صدقوا ما عاهدوا الله عليه وقال فيهم من المؤمنين رجال. لقد افندناهم مننى الامم. وابداهم ميده الرمم فأسلوا عن هؤلاء ونادوا في ديارهم الموحشه. اين سكان هذه الابنيه والقصور المدهشه، فستجيبكم بلسان حالها ناداهم مفرق الجماعات ففرقوا. وحدى بهم حادى المنايا فشدوا وما عوقوا. فرحم الله امراً حاسب نفسه قبل ان يحاسب وناقشها قبل ان يناقش وبعاب. في يوم تعرض فيه الخلائف على الله جمعا. فيحاسبهم على ما احاط به علما. وغنت الوجوه لحي القيوم وقد خاب من حمل ظلما. قال رسول الله = ص = لاحسد الا في اثنين رجل آتاه الله مالا فسلطه على هلكته في الحق ورجل آتاه الله حكمة فهو يقضى بها ويعلمها = صدق رسول الله =

على شيخ العرب

عدل واحسان

فرانسيسك اون طقوزنجى عصر فلاسفه سندن ويقتور قوزن (۱۷۹۲ - ۱۸۶۷) طرفندن « عدل واحسان » عنوانيله تأليف ايديلن اثر حكيمانه ده فلسفه تاريخه عائد يك كوزل پارچه لر واردر. آتيده كي صيفه لرني انظارقارئينه عرض ايلمك يك موسمسز صايلماز. قارئن كرام بر چوق حقايقى محتوى اولان بو سطورى اوقوركن هم متسلى، همده عبرت بين اولورلر. ويقتور قوزن ديوركه :

انسانك اك طوغرى، اك جدى عالمى عالم حريته در. اصل تاريخي ده دورلر كچدكه ماهيتي حقنده دها زياده علم حاصل اولان حريتك تاريخ تكامل دائميدير. حريت فكري بالجملة حقوقك مصدق ومحترم اوله جنى وحريتك — تعيين جائز ايسه — جوهرى ميدان انكشاف وعلايته چيقاجنى دورك حلوئه قدر دائما ذهن بشرده كسب انبساط واتساعدن خالى قاليه جقدر.

حكمت تاريخ، جمعيات بشريه نك كيمنى اعلا ايدن، كيمنى كرداب انحطاط وهلاكه دوشورن انقلابات عظيمه آره سندن عالم انسانيتك غايه كمال اوله رق پيشگاه خياله طوران بر جمعيت حالى آلتى اوزره قدمه قدمه ياقلاشمقده اولديغنى بزه كوستريور.

بوغاييه وصول نهايت شخص انسانى بي علائق اسارتدن كلياً آزاد ايدمك وحريتك سطح غبراده صاحب يكنه قدرت وسطوت اولديغنى انبا ايدمك. غايه خيالى اولان بوجميت هيچ بر وقتده صورت مطلقه صورت پذير شهود اوله ميه جقدر. زيرا هر هانكى برغايه خيال عالم وجوده خطوه زن اولسه درحال لطافت خياليه مې تناقص ايدر. آنجق بو نقصان لطافتله برابر ينه امتزاج وانطباع ايتديكى موضوعاتده حسن وبهائك منشأ ومنبجى اودر. بوغايه خيال جمعيت حقيقيه نك اويله بر شعله نورانيه سيدر كه ادوار بي بقاى دهر اينجده يكدىكرى استخلاف ايدن جمعيتلر كه هر هانكى سنه انعطاف ايتسه او جميتى كندى حائز اولديغى عظمت وقوتدن آز چوق بهره مند ايدر.

انسانلر چوق زمانلر احتياجه كافي كله جك بر شكل حريته آسوده نشين اولور. بو شكل حريت انسانلر ك حالته چسبان قالدقجه پايدار اولور. انسانلر زنجير اسارت آلتنده اك زياده رنجيده اولمش ظن ايتديكمز دورلرده بيله مضامى مطلقيله تحمل فرسا بر تضيقه كرفتار اولمش دكلردر. زيرا هر نه ديزسه دينسون، جمعيتك هر هانكى بر حال آنجق او حاله معروض قالا نلر ك رضا وموافقى ايله بردوام اوله بيلور. انسانلر تصور ايتدكلرى درجه دن يوكسك بر حريته طالب اوله ميه جقدرندن استبدادك كافه انواع واشكالنه اساس، اسارت دك، جهالتدر. هنوز دوره طفوليتى كچيرمين، موجوديتنى يعنى حريتنى هنوز يالان ياكلش حس ايتمكه بيله وقت بوله ميان اقوام قديمه شريقيه بر طرفه براقلم، انسانلر ك حركته وكنديلرني طائيفه دها يكي باشلا دكلرى دور شباب عالمده اسكى يونانليرده بيله طفل نوزاد حريت هنوز يك ناتوان ايكن ينه دها قوتليسى، دها فائده ليسى آرايموردى. لكن هر ناقصك جوهرنده كسب كاله بر تمايل فطرى موجود اولديغى اينچون هر شكل حريت موقتاً ياشار و آنك مقامنه بر شكل قائم اولور. وبوايكنجى شكل اولكيسنى محو ايتمكه برابر روح ومعناسنى توسيع ايدر. زيرا شر محو اولور، باقى قالان، سيرانده دائم اولان خيردر. غريبدر كه قرون وسطاده انسانلر قرون قديمه دن دها حر ايديلر. انسان بيع وشراسى يواش يواش حكمدن دوشمشدى. بوممكن ايسه بزه اشكنجه دورى كې كورونيور. زيرا فكر بشر او زمانلرده بهره مند اولديغى درجات حريته آرتق قناعت ايتيور. واوونى احتياجه غير كافي كلن او دائره لر اينجه صيقشيدى رمتق حقيقى بر اشكنجه در. او تاريخلرده انسانلر ك تضيق اسارتله از كين اولمقدلرينك اك جلى برهاني او حالله تحمل ايتمش اولملايدر. قرون وسطا دوش انسانيته بار اولمغه باشلايه لي آنجق ايكي اوج عصر وار. قرون وسطى اسارتنه تعرض ده ايشته بو ايكي اوج عصرده واقع اولمشدر.

بر جمعيتك اشكالى كندى استعدادينه توافق ايدرسه قطعا تزلزل قبول ايتمز. آكا هر كيم تعرضه جرأت ايدرسه كندى محو ايدر. لكن بر جمعيتك شكلى دوره احتياجى تجاوز ايدنجه، جمعيت افرادى حائز اولدكلرى حقوقدن فضله سنى تصور وطلب ايلينجه، جمعيتك استنادكاه بقاى اولان شى ترقيسنه برانكل حكمنه كيرنجه، وقتيله تمبده شايسته كورولن اوشكل متين الاساسه قارشو فكر حريته آنك لازم غير مفارقى اولان محبت اقوام زائل اولنجه آنى جانلانديره جق روح وحياتدن آرتق محروم قالان او هيكل محبوبه هر كيم ايله طوقونورسه درحال يقوب خاك هلاك واضع حالله سرر. نوع انسان ايشته بويله جه شكلدن شكله كير، انقلابدن انقلابه طوغرو ايلورلر. دائما انقراض اوزرنده يورور، لكن سيرانده دائم اولور. نوع بشر كده — بو عالم محسوس كې — مائه بقا وحياتى موت وفنادر. بوموت وفنا بر خلق جديدك، بر حيات نوينك تخمى حاوى اولديغى اينچون بوموت وفناى صوريدن عبارتدر. انقلاباته

هرهانگیسی یوق اولورسه عالم انسانیت یاتوقف ویا سقوط ایدر . انسان احسان ایله اهتدا ؛ عدله اتکا ایدرک صماری آمانه طوغری صاغلام آدیملرله منتظماً یورور . وضع قوانینده ؛ قبول عادات و اخلاقده ؛ حتی هرشیدن اول فکرده ؛ فلسفه ده ساحه تحقیقه جلب ایدیلرک غایه خیال ایشته بواولمیدر .

لیسه لره می ؛ باشقه مکتبلره می محتاج ؟

کچن مقاله مده فرانسز اصول تحصیلک فنانگندن و مملکت مزده سنه لردنبری مفید بر نتیجه حصوله کتیره مدیکندن بحث ایتشیدم . بودفعده فرانسز اصولی تعقب ایتک اوزره آچیلان لیسه لر ایله اصل محتاج اولدیغمز مکتبلری موضوع بحث ایده جکم .

معارف نظارتی شبهه سز ، که بیوک بر حسن نیت واطمئنان ایله فرانسز معلم و مربیلر آئنده اداره اوله جق لیسه لری آچغه قرار ویردی ؛ فقط تأسف اولونورکه بوقدر واسع حسن نیتله برابر ، ملتک ، مملکتک اصل محتاج اولدینی جهتله ، احتیاجات قومیه و مدنیه مزه ، غرور و استقبال ملیزمه احاله نظر ایتمکده بیوک قصورلر ایقاع ایدلدیکی میدانه قوندی .

معارف نظارتک لیسه لری کشادده کی باشلوجه نقطه نظری اتحاد عناصره خدمت ایتمکدی . حالبوکه لیسه لر بوکون نازک و بزجه شایان تقدیر وامل اولان بویله بر وظیفه یی ایضا ایدمه جکدر . لیسه لر بر کره حسیات وطنیه ده ضعیفتر احضار ایده جکی کبی « مکتبه داخل اولان غیر مسلم طلبه لر عثمانلیغه قطعاً ایضه میه جقلر و بناء علیه اتحاد عناصر آرزولری برر خولیسادن عبارت اوله رق قاله جقدر .

اجنبی ، باخصوص فرانسز معلملر هیچ بروقت طلبه لرینه عثمانلیق محبت وطنیه سی و اتحاد عناصر حسیاتی القا ایتمه جکلردر . بلکه شرقده فرانسز محبتی ، فرانسه ابتلاسی حصوله کتیرمه سعی ایده جکلردر که فرانسه ایچون بواوته دن بری آرزو وامل ایدنیلرله ، پروگرامک بر ماده سیدر . بوخصوصده سوریه ده و باخصوص بیروتده نه قدر صرف غیرت متمادی ایدلدیکی بوکون کوریور ، ایشیدیورز . فرانسه حکومتی شرقده کی فرانسز مکتبلرینه هر سنه مهم بر بودجه آیریور ، بوکا سببده ترکیاده کی و شرقده کی اهالینک ألا کوزلرینه مفتون اولدقلری دکل ، اهالیی هر درلو احتمالات خیالییه قارشو فرانسز لر ایچون حاضر لاق و فرانسه محضولات و معمولاتی و تجارتی ایچون ابدی مخرجلر تأمین ایتک آرزولری در .

فرانسه ده بویله بر پروگرام موجود ایکن ، فرانسه ، مملکت مز امور تدریسیه سنه استخدام ایدیلرک اوزره کوندریله جک اولان معلملری ، هیچ بروقت شرقه حقیقی محبتی بولنسان و ترکیاده محبت وطنیه و اتحاد عناصر حسنی توسیع ایده بیله جک کیمسه لردن انتخاب ایتمز . بز بیچاره ترک کرده بیکلرجه لیرالرمزله فرانسه آرزوسنه

بو نقطه نظر دن باقیلنجه آرتق محب نوع بشر اولانلری تدهیش ایده جک بر جهتلری قالماز . زیرا موقت فنالرک اوته سنده بر تجدید دائمی کورورلر . زیرا او آجیقلی فاجیه لرک تماشا کری اولمقله برابر ینه وقایعک طاقلی بر خاقمه ایله نهایت پذیر اوله جقنی بیلیرلر . زیرا بر شکل جمعیتک سقوط جانخراشنی کورورکن صکره کی شککک — ظواهری هر نه اولورسه اولسون — سابقلرندن دهایی اوله جقنه تماماً قانع اولورلر . بر حکیم خرده شناسک مدار تسلیسی ، امیدی ، عقیده صاف و خالصی ایشته بودر .

بر حکیم خرده شناسک مدار تسلیسی ؛ امیدی ؛ عقیده صاف و خالصی ایشته بودر .

عالم انسانیتک کچر دیککی بحر انلرک مقدماتنده پک الیم بر طاقم علایم ؛ پک فجیع حادثاته تصادف اولنور . شکل قدیمی ازاله ایله بر شکل جدیدی قبوله ساعی اولان اقوام نظرنده بوشکل جدید سحاب شکوک ایچنده تجلی ایده جکندن او حال نو ظهورک بخش ایتدیککی مهم امیدلرله ، عرض ایدیکی آمال دورا دور ایله متسلی اولمقدن زیاده بحضور اولورلر . زیرا هر شیکک جهت سالیه سی واضح ؛ جهت ایجابیه سی مبهمدر . حسانی کسبان ؛ ساحه نسیانه آتیلان ماضی معلوم ایکن بو قدر حرارتله انتظار وارزو ایدیلان آتی مظالمدر . بعض اشخاصده ریب وشکه ؛ فقدان عقیده یه منجر اولان اضطرابات روحانییه ایشته بوندن ایلری کلیر . اضطرابات روحانییه ، فقدان عقیده یه قارشو دارالامانز ایسه بالجمله وقایع تاریخیه نک اساس معنویسی ؛ موضوع حقیقیسی بزه کشف ایدن بزه غایه خیاله موافق حقیقی و دائم البقا جمعیتی بر نظر سالم و صریح ایله کوره جک دیدلر بخش ایدن حکمتدر .

اوت علی الدوام تجدید ایدن اشکال ایچنده تجلی ایدن دائم البقا بر جمعیت واردر . هر طرفدن بو عالم انسانیتک وجهه سیری بزه یه در ؟ دیه صوریلوب طور یور . بونی صوره جنمزه تعقیب ایتسی لازم کلن غایه قدسییه یی اوکرنمکه چالیشه لم . انسانلرک نه اوله جقنی ، له الحمد نه یایلمق لازم کله جکی معلوم اولدقدن صکره عالم انسانیتک نه اوله جقنی وارسون بزه مجهول قالسون . معیشت بالجمله شدائدی ؛ احوال بشریه نک دائمی تموجاتی آره سنده بزه رهبر اولمغه کافی ، فنا بولماز بر طاقم اصول وقواعد واردر . بو اصول وقواعد پک بسیط اولمقله برابر درجه نه ایده حائز اهمیتدر . عقل و تمیزدن اک آرز حصه دار اولانلر بیله — ایچلرنده بر انسان قلبی وارسه — بونلری هم آکلار ؛ هم اجرا و تطبیق ایدر . بو اصول وقواعد بوقدر بساطت و اهمیتلرله برابر افراد ایله جمعیتک ذروه علیای ترقیاته وارمق ایچون درعه ده ایتلری ایجاب ایدن بتون و طائفی ده جاممدر . بونلرک برنجیسی عدلدر که حریت انسانک دیکر انسانلرک حریتنه قارشو لایتغیر بر رعایتدر . ایکنجیسی احساندر که عدلک پک خشین اولان مقتضیاتی اصلا بوزمقسزین تعدیل ایله طاتایللاشدیرر . عدل انسانلرک لکام اداره سیدر ، احسان ایسه تازیانه تعالیه سیدر . بونلرک